

Матеріали учасника
Фестивалю творчих ідей педагогів
закладів дошкільної освіти Глибоцького району
«Фестиваль театральної ляльки»

ШАХОВІ ДИВА

Настільний театр на дисках

Автор:
Катренюк Марія Петрівна,
вихователь Петричанського НВК

**Гра – це творчість, гра – це є праця,
а праця – шлях дітей до пізнання світу.**

М. Вашуленко

Сьогодні, в епоху інформаційних технологій, особливого значення набуває здатність швидко орієнтуватись у величезному потоці інформації, аналізувати її та робити логічні висновки. Одним із засобів, що сприяють розвитку інтелектуальних здібностей, є гра у шахи. Саме тому так важливо з самого раннього віку привчати свою дитину до самостійного мислення, тренувати її пам'ять і розвивати вміння абстрактно мислити. Таке навчання має бути не лише корисним, а й цікавим. А що може бути більш захоплюючим і одночасно повчальним, як не шахова гра: протистояння чорного і білого королівств?

Навчання гри у шахи проводиться як спеціально організоване навчання, спільна діяльність педагога і дитини, самостійна діяльність дітей. Цікавою є театралізована діяльність, де відбувається постановка казок, шахових історій, інсценівки партій.

Гра – це своєрідна мова спілкування між дорослими та дітьми і дуже ефективний метод навчання дітей шахам. Граючись, процес навчання шахам проходить невимушено і занурює у фантастичний світ чарівної казки, цікавої історії. Така форма засвоєння інформації найбільш ефективна.

Особливе місце у цій роботі мають шахові казки та розповіді, оскільки театралізовані ігри вирішують цілий комплекс поставлених Базовим компонентом завдань:

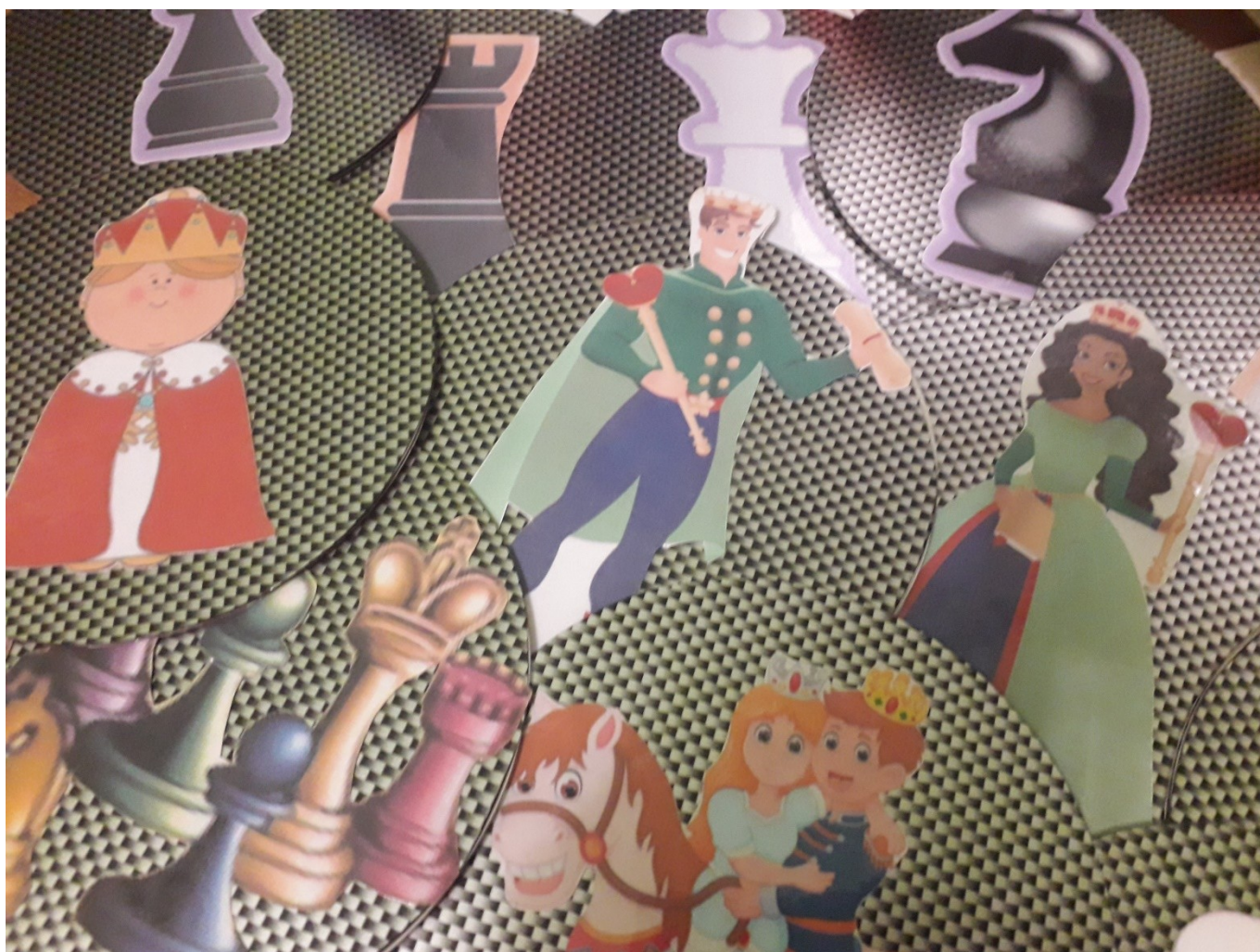
- ✓ формується соціальна адаптація (діти вчаться спілкуватися з однолітками, слухати інших, аргументувати свою власну думку);
- ✓ відбувається пізнання навколишнього світу;
- ✓ розвивається мова;
- ✓ розвиваються творчі можливості і естетичний смак.

Шахові історії – це придумані казки, або перероблені з українських народних казок, історичні розповіді, в яких всі діючі персонажі замінені на шахові фігури. За допомогою персонажів знайомимо дітей із мешканцями шахової країни, вивчаємо правила, які панують у шаховому королівстві. Таким чином дитина вчиться не лише

приміряти на себе роль персонажа, а й адаптувати їх до своїх знань шахів. Це дуже заохочує дітей, сприяє розвитку їх креативності.

Настільний театр на дисках «Шахові дива» створений для роботи з дітьми старшого дошкільного віку під час вивчення гри у шахи. Саме через театралізовану діяльність може відбуватися вивчення основ шахової гри. А ознайомлюючись з основами шахової гри, дитина вчиться порівнювати, узагальнювати, класифікувати, аналізувати та передбачати результати своєї діяльності. Дошкільник стає толерантним, стриманим, уважним.

Мета створеного театру на дисках: стимулювати зацікавленість дітей старшого дошкільного віку грою в шахи та сприяти оволодінню основами шахової гри.

ЯК КАРОЛІНА СТАЛА КОРОЛЕВОЮ

Авторська казка

В одному селі жила дівчинка Кароліна. Вона дуже любила слухати розповіді старших про їх пригоди і часто уявляла собі той день, коли піде у свою першу мандрівку. Адже, тато з мамою не дозволяли їй подорожувати наодинці.

І цей день настав. Дівчинка дуже зраділа, але й хвилювалась одночасно. Що чекало на неї попереду? З ким їй доведеться зустрітися? Чи не страшно їй буде одній? Чи хтось допоможе їй у скрутну хвилину?

Отак, роздумуючи, Кароліна сіла на пеньочок та й зажурилася. Але раптом вона побачила якесь яскраве сяйво. Перед нею з'явилася чарівна Фея. Вона подарувала дівчинці клубочок ниток і сказала: «Каролінко! Не сумуй. Допомогати подорожувати тобі буде ось цей клубочок. З ним ти не заблудишся». І одразу чарівна Фея зникла. Кароліна навіть не встигла подякувати.

Взяла вона клубочок та й кинула його на стежинку. Ниточка від клубочка почала розмотуватися і вказувати Кароліні дорогу. Почала вона іти туди, куди котився клубочок. Йшла вона через ліси, пробиралася через гори, перепливала річки... Пройшло багато часу і Кароліна дуже захотіла їсти.

Привів клубочок Кароліну до якоїсь незвичайної поляни. Поляна була вкрита білими і чорними квадратиками. Побачила дівчинка якусь дивну білу хатинку і підійшла до неї. Там було написано: ТУРА. Постукала вона до хатинки, але ніхто не відповів. Біля хатинки вона побачила, що стоїть білий СЛОН. Підійшла до нього і запитала, чи не бачив господарів будинку, бо їй дуже хочеться поїсти. Слон відповів: «Ні, не бачив. Але ти можеш запитати у Коня. Він тут усіх знає, може він бачив». Подякувала Кароліна і пішла далі.

На зустріч до Кароліни прибіг КІНЬ. Він був чорний, і якимось дивно пересувався: робив два кроки вперед і один у сторону. Почувши, що дівчинка шукає господарів, відповів: «Ні, я не бачив».

Зажурилась Кароліна і пішла далі. Привів її клубочок до дивних людей. Вони були всі однакові на зріст і одягнені усі в однакові чорні костюми. Кароліна злякалася, але все ж таки підійшла до них і запитала: «Скажіть, будь ласка, де я

можу поїсти?». Люди не відповіли дівчині, а всі в один голос сказали: «Вас затримано!». І почали кудись вести Кароліну.

Привели вони Кароліну до свого королівства, до Короля. КОРОЛЬ був одягнений у чорний костюм, і на голові у нього була велика чорна корона.

Король запитав: «Ти хто? І як ти потрапила у моє королівство?».

Кароліна відповіла: «Я – Кароліна. До Вас мене привів ось цей чарівний клубочок, який мені подарувала Фея. Я подорожую. А ще я дуже голодна».

Король сказав своїм слугам, щоб дівчину добре нагодували та дали відпочити. Кароліна смачно поїла і швидко заснула. Проснулася вона від золотих промінчиків сонечка та дзвінкого сміху, який чути було на подвір'ї. Підійшла дівчина до вікна і побачила сина Короля, який грався з її клубочком.

Вона вибігла на подвір'я. До неї підійшов молодий Король і сказав: «Вибач, що я взяв клубочок без дозволу. З ним мені було дуже цікаво, поки ти спала. Давай дружити». І почали вони дружити.

Через деякий час молодий Король запропонував Кароліні вийти за нього заміж. Кароліна погодилася. На весілля запросили батьків нареченої та все королівство шахових фігур. Тут були ТУРИ, СЛОНИ, КОНІ, ПІШАКИ-солдати, і, звичайно, батьки молодого Короля – КОРОЛЬ з КОРОЛЕВОЮ. Відгуляли у шаховому королівстві гучне весілля і стали молоді Король з Королевою жити-поживати і добра наживати.

Так Кароліна стала КОРОЛЕВОЮ.

У ШАХОВОМУ КОРОЛІВСТВІ

Авторська казка

Жили-були колись давним-давно Король і Королева. Король був світлий, з руським волоссям – просто красень. А Королева була смуглявенька, з чорним волоссям і чорними очима. І теж дуже красива, очей не відірвати!

Вони дуже любили один одного, кожен день виходили на прогулянку, об'їжджали своє королівство на білому коні. Доїжджали до самих кордонів своїх володінь, кожен зустрічний їм посміхаючись кланявся, вітав їх. У Королівстві панував мир і

спокій. Але не було у Короля і Королеви дітей. Всі знали, що у них таке горе, але нічим ніхто не міг допомогти.

Одного разу, чаклунка, яка працювала в королівському палаці кухаркою, зробила з пшеничного і житнього борошна маленькі дві фігурки, чорну і білу, і подарувала королівській родині.

- Ваша Величність, - сказала кухарка, - ось вам мій скромний подарунок - два хлопчики з тіста. Якщо Ви захочете, я зроблю так, що вони оживуть. Вони будуть добрі, щедрі, розумні. Але, якщо протягом життя вони втратять ці людські якості, вони знову перетворяться на маленькі черстві фігурки. І тоді вже їм ніхто не допоможе, вони залишаться іграшками навечно. Король і Королева із задоволенням погодилися.

Хлопчики росли не по днях, а по годинах. Король і Королева їх балували: їм було все дозволено, діти не знали слова «не можна». Виросли хлопчики такі красені: один темненький, інший світленький, але такі примхливі і заздрісні. Раз у раз вони лаялися, а то і билися.

Пройшли роки: хлопчики одружилися, створили свою сім'ю. Кожна сім'я хотіла жити окремо один від одного, мати свою державу, свою армію. Поки Король і Королева були живі, вони терпіли один одного, але в один прекрасний день Короля і Королеви не стало ... Всі плакали, довго сумували. Всі знали, що ці два брата не уживуться разом.

Так і сталось. Вони поділили велике королівське володіння по квадратиках, чорний принц розфарбував свою територію в чорний колір, а білий принц в білий колір. Кожен мав свою армію, своїх коней, свої кордони - живи і радій! Але на жаль, вони розгубили ті якості, які подарувала їм стара чаклунка-кухарка. Весь час ішли один на одного війною, сварилися.

І в один зимовий сонячний ранок вони прокинулися маленькими твердими, як камінь, фігурками. Вони не могли поворухнутися, ні оком моргнути - виповнилося пророцтво старої чаклунки: прекрасні принци-красені, з усією королівською свитою, армією, володіннями, перетворилися в іграшки.

З тих пір пройшло багато часу, але люди тепер грають цими химерними фігурками. І ця гра називається шахами.